

Actualiteit

Coördinatie: Vincent Sagaert en Dirk Scheers

Hoelang nog blijft België het recht van donorkinderen op informatie over hun genetische afkomst negeren?

In 2018 ging in Frankrijk het derde herzieningsproces van de bio-ethische wetten van start. Na een ietwat hobbelig parcours heeft het Franse Parlement op 29 juni 2021 een definitieve tekst aangenomen (<https://www.senat.fr/dossier-legislatif/pjl19-063.html>). De erkenning van de rechten van kinderen verwekt met behulp van medisch begeleide voortplanting was een van de doelstellingen van de hervorming. Frankrijk hield tot voor kort immers vast aan de anonimiteit van donoren van gameten (zaad- of eicellen). Dankzij de hervorming geeft de Franse wet voortaan elke persoon die verwekt is met donorgameten, vanaf 18 jaar, toegang tot de identiteit van de donor en tot niet-identificerende gegevens van de donor, zoals de leeftijd, fysieke kenmerken, familiale en professionele situatie.

Frankrijk volgt daarmee het voorbeeld van vele andere Europese landen die de anonimiteit reeds hebben opgeheven, waaronder Zweden (1985), Oostenrijk (1992), Zwitserland (2001), Nederland (2004), Noorwegen (2005), het Verenigd Koninkrijk (2005), Finland (2007), Kroatië (2012), Duitsland (2018), Portugal (2019) en Ierland (2020). Ook buiten Europa verlenen bijvoorbeeld Argentinië, Nieuw-Zeeland en Australië aan personen verwekt met donorgameten het recht om toegang te krijgen tot gegevens van hun donor.

België daarentegen heeft in 2007 de anonimiteit van de donor nog wettelijk verankerd (art. 28 en 57 Wet Medisch Begeleide Voortplanting). Wetsvoorstellen om de anonimiteit geheel of gedeeltelijk op te heffen, bleven tot nu toe zonder gevolg. Recent werd in Vlaanderen wel een Afstammingscentrum opgericht, specifiek om personen die op zoek zijn naar informatie over hun genetische verwanten te ondersteunen (Decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank). Maar dat doet niet af aan de regel van donoranonimiteit.

België raakt steeds meer geïsoleerd. In 2019 deed de Raad van Europa een oproep om het gebruik van ano-

niem donormateriaal te verbieden en om kinderen toegang te geven tot informatie over hun donor (Recommendation (PACE) 2156 van 12 april 2019). Het EHRM aanziet het recht op informatie over de genetische afkomst als een belangrijk aspect van de persoonlijke identiteit, dat deel uitmaakt van het recht op privéleven *ex art. 8 EVRM* (bv. EHRM Godelli/Italië, 25 september 2012, nr. 33783/09). Ook het Grondwettelijk Hof erkent het fundamentele belang van kennis van de afkomst (bv. GwH 3 februari 2016, nr. 18/2016).

Tot slot waarborgt ook het Kinderrechtenverdrag (artt. 7 en 8) het recht van elk kind om zijn of haar ouders te kennen. Het is algemeen aanvaard dat dit de kennis van de genetische ouders omvat. Het Kinderrechtenverdrag is al op 15 januari 1992 in werking getreden in België. Bijna drie decennia later blijft de Belgische Staat nog altijd in gebreke om het recht van het kind op informatie over zijn genetische afkomst te waarborgen. Door absolute voorrang te geven aan de belangen van de donor, schiet België tekort aan zijn mensenrechtelijke verplichtingen.

Medisch begeleide voortplanting heeft al heel wat mensen geholpen om hun kindrewens te realiseren. Zo vonden in Europa tussen 1997 en 2016 bijna 10 miljoen vruchtbaarheidsbehandelingen plaats, die geleid hebben tot de geboorte van ongeveer 1,8 miljoen kinderen (C. WYNS e.a., «ART in Europe, 2016: results generated from European registries by ESHRE», *Human Reproduction Open* 2020). In Vlaanderen komt één op de dertien zwangerschappen tot stand met medische begeleiding. Vandaag worden dus nog steeds kinderen geboren die volgens de Belgische wet geen toegang zullen krijgen tot gegevens over hun donor. In de media verschijnen steeds meer verhalen over volwassen donorkinderen die zelf op zoek gaan naar hun roots, soms met succes, soms alleen maar met veel teleurstelling. Die zoektochten verlopen vaak via internationale (commerciële) DNA-databanken, waar meestal de nodige begeleiding ontbreekt. Tal van donorkinderen verenigen zich en vragen steeds meer om aandacht voor hun situatie. Hoelang blijft de Belgische wetgever nog doof? Het is ondertussen vijf na twaalf. Dringend tijd dus om hieraan de belangstelling te *done- ren* die het verdient.

Ingrid Boone en Elodie Decorte